

Sviatosti

1. Čo sú to sviatosti:

Sviatosti – sú viditeľné znaky neviditeľných Božích milostí.

- Sú to **milosti (dary od Boha)**, ktoré nám pomáhajú na ceste do Neba.

(Keď sa chytíme na cestu, či turistiku musíme si zbalit veci na cestu, ktoré nám ju uľahčia – viď obrázok.

Rovnako i sviatosti sú pomôcky, ktoré nás majú posilniť, alebo nám majú uľahčiť cestu do Neba.)

Čo o nich vieme:

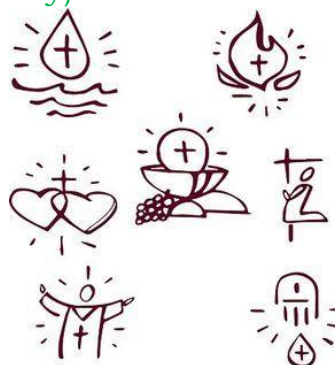
a) Je ich 7.

b) **Ustanovil ich Pán Ježiš** (keď čítame Bibliu, vždy v tom, čo Ježiš hovoril, alebo konal, nájdeme niektorú zo sviatostí – bol pokrstený a učeníci krstili, uzdravoval – pomazanie chorých; odpúšťal hriechy, ochrnutému, ktorého k nemu spustili – sv. spoveď... atď.)

c) **Majú moc sami v sebe** (v momente, keď sa vyslúži niektorá sviatosť, získame silu a milosť, ktoré táto sviatosť dáva – napr. keď dostanem rozhrešenie, v tom momente mám odpustené hriechy).

Sú to tieto:

1. Krst
2. Birmovanie
3. Sviatosť oltárna
4. Sviatosť zmierenia
5. Pomazanie chorých
6. Kňazstvo
7. Manželstvo

Každá sviatosť má:

A) **Matériu** = vec (materiál), ktorý sa pri vysluhovaní sviatosti používa (napr. pri krste je to voda).

B) **Formu** = slová, ktoré sa pri vysluhovaní sviatostí hovoria.

C) **Vysluhovateľ** = ten, kto Sviatosť dáva.

D) **Prijímateľ** = ten, čo dostáva sviatosť (získava milosť z nej).

2. Ako delíme sviatosti:

1) *Podľa toho, kto ich môže prijať:*

a) Sviatosti živých:

(Môžeme ich prijať **keď nemáme ťažký hriech**. Ak ich prijímame v ťažkom hriechu, nezískame milosť, ale dopustíme sa **svätokrádeže**).

- ⇒ Birmovanie
- ⇒ Sviatosť oltárna
- ⇒ Pomazanie chorých
- ⇒ Kňazstvo
- ⇒ Manželstvo

b) Sviatosti mŕtvych:

(Prijímame ich v ťažkom hriechu, pretože cez ne nám Boh hriechy odpúšťa).

- ⇒ Krst
- ⇒ Sviatosť zmierenia

Poznámka: Všetky sviatosti môže prijať iba žijúci človek (mŕtveho nemôžeme zosobašiť, ani spovedať, či dať prijímanie... atď.)

2) Podľa toho, aké milosti dávajú:

a) Iniciačné:

(Iniciovať = začínať)

Vstupné sviatosti – nimi sa stávame členmi Cirkvi.

- Krst
- Eucharistia
- Birmovanie

b) Uzdravujúce:

Uzdravujú naše telo i našu dušu (od hriechov):

- ✓ Sviatosť zmierenia
- ✓ Pomazanie chorých

c) Spoločenské:

Dávajú nám úlohu a službu v spoločnosti a Cirkvi:

- ❖ Kňazstvo
- ❖ Manželstvo

3. Sväteniny:

Sväteniny sú posvätné znaky, ktorými prosíme Boha o požehnanie a posvätenie.

Rozdiel medzi sviatosťami a sväteninami:

SVIATOSTI	SVÄTENINY
<i>Ustanovil ich Boh.</i>	<i>Ustanovila ich Cirkev.</i>
<i>Samé v sebe majú moc dať milosť – čiže napr. Keď je niekto pokrstený, hneď stáva kresťanom a odpúšťajú sa mu hriechy.</i>	<i>Nemajú samé v sebe moc dať milosť, ale ju iba vyprosujú – prosba k Bohu, aby dal žiadanú milosť.</i>
<i>Je ich SEDEM.</i>	<i>Je ich mnoho.</i>

Cieľ svätenín je: posvätenie.

Obsahujú vždy:

- a) modlitbu,
- b) ktorú často sprevádza stanovený znak (vkladanie ruky, znak kríža a pokropenie požehnanou (svätenou) vodou (pripomínajúcou krst)).

Formy svätenín:

Medzi sväteniny patria predovšetkým:

A. požehnania (osôb, jedla, predmetov, miest).

Požehnanie je oslavou Boha a prosbou o jeho dary. (vzýva sa Trojica a urobí sa znak kríža)

Niektoré požehnania zasväcujú osoby Bohu a vyhradzujú predmety a miesta na liturgické účely.

a. **Požehnania, ktoré sú určené osobám** – nie je to sviatosťná vysviacka – patrí:

- požehnanie opáta alebo opátky kláštora,
- zasvätenie panien a vdov,
- obrad rehoľnej profesie
- požehnania pre niektoré cirkevné služby (lektori, akolyti, katechéti a pod.).

b. **Požehnania, ktoré sa týkajú predmetov:**

- ⇒ možno uviesť obrad posvätenia alebo požehnania chrámu alebo oltára,
- ⇒ požehnanie posvätných olejov,
- ⇒ liturgických nádob a rúch, zvonov atď.

Poznámka: Posvätené predmety (obrázky, sošky) nemôžeme vyhadzovať do smetí. Ak sú poškodené treba ich spáliť, alebo zakopať do zeme.

B. EXORCIZMUS = modlitba Cirkvi, ktorá bráni pred Zlým duchom a hriechom.

C. Patria tu i rôzne formy ľudovej nábožnosti:

- ☞ uctievanie relikvií,
- ☞ návštevy svätýň,
- ☞ púte,
- ☞ procesie,
- ☞ krížová cesta,
- ☞ náboženské tance,
- ☞ ruženec,
- ☞ medaily atď.

Tieto prejavy sú predĺžením liturgického života Cirkvi, ale ho nenahrádzajú. (Pobožnosť nenahradí sv. omšu).

D. POHREB = vzdávame ním úctu ľudskému telu, ktoré Boh vzkriesi na konci sveta.

4. KRST:

I. Krst je:

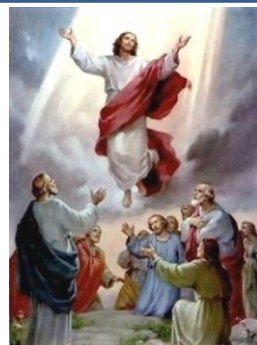
- prvá a hlavná sviatosť na odpustenie hriechov, ktorou sa stávame kresťanmi a Božími deťmi.
- je nevyhnutne potrebný na spásu tým, ktorým sa ohlasovalo evanjelium a mali možnosť požiadať o túto sviatosť.

II. Ustanovenie:

Predtým bol krst len symbol.
(Ked' chcem byť čistý, tak sa umyjem).
Ježiš sa sám nechal pokrstiť Jánom Krstiteľom v rieke Jordán. Tu zostúpil na neho Duch Svätý v podobe holubice a odvtedy Duch dáva cez krst milosti.

Ked' Ježiš vystupoval do Neba, prikázal učeníkom, aby krstili. A toto zachováva Cirkev dodnes.

III. Účinky krstu:

1. Odpúšťa dedičný hriech (u starších i všetky časné hriechy).
2. Vtláča do duše nezmazateľný znak, preto je táto sviatosť **NEOPAKOVATELNÁ**.
3. Sviatosťne pripodobňuje kresťana Ježišovi a robí ho novým stvorením.
4. Pokrstený človek sa stáva členom Cirkvi, má účasť na poslaní Cirkvi a na jej prorockom, kňazskom a kráľovskom úrade.
5. Pokrstený môže pristupovať k ostatným sviatostiam:
Nepokrstený nemôže ísť na sv. spoveď, sv. prijímanie, či birmovku. Pokrstený áno.

6. Pokrstený môže získavať záslužné skutky.

Dobré skutky, čo urobia nepokrstení, alebo ľudia v ťažkom hriechu.

Dobré skutky, ktoré urobíme v posväcujúcej milosti (keď nemáme ťažký hriech – po krste, či po spovedi), voláme **záslužné skutky**. Jeden taký skutok má v Nebi väčšiu hodnotu, než veľa dobrých skutkov od neveriaceho.

7. Krst je nevyhnutne potrebný na spásu.

IV. Kto môže prijať krst? (Prijímateľ)

Každý, kto je:

- Človek** (dospelý i dieťa) /zvieratá, veci NEKRSTÍME.
Krst knihy, či CD je len prevzatý názov – nie to, čo robí Cirkev).
- Ešte nepokrstený**.
- Verí to, čo učí katolícka Cirkev a chce podľa toho žiť**.

Povinnosť rodičov je zabezpečiť im kresťanskú výchovu po krste. Treba splniť podmienku: Veriť to, čo verí katolícka Cirkev – a preto ak rodičia nie sú ochotní a schopní takto dieťa vychovávať, je nutné počkať, kým dieťa nebude väčšie.

Cirkev nebráni nikomu prijať krst, len ho v určitých prípadoch oddŕaľuje, kým ten človek nebude schopný splniť všetky tri podmienky a prijať krst.

V. Kto môže vyslúžiť krst? (Vysluhovateľ)

- **Riadne vysluhuje vysvätený služobník Cirkvi** (biskup, kňaz, diakon).
- V **NEBEZPEČENSTVE SMRTI** môže pokrstiť **každý človek** (aj neveriaci), ak zachová materiu a formu krstu, má úmysel dať to, čo dáva katolícka Cirkev. Ten, kto má byť pokrstený si má vzbudiť túžbu po krste a ak je čas a je to možné, má byť poučený o tom, čo verí katolícka Cirkev.

VI. Matéria krstu:

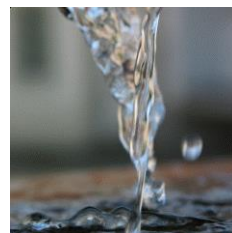
Voda! Je nutné poliať hlavu – voda musí tiecť!

VII. Forma krstu:

Slová: „Meno, ja ťa krstím v mene otca i Syna i Ducha Svätého!“

VIII. Aké podmienky musia splňať krstní rodičia?

- Môže byť jeden, alebo dvaja.
- Ak sú dvaja, musí sa jednať o muža a ženu (nemôžu byť dvaja krstní otcovia, alebo dve krstné mamy).
- Musí byť kresťan katolíka a mať všetky iniciačné sviatosti (krst, prijímanie a birmovanie).
- Nesmie sa naň vzťahovať žiadny cirkevný trest.
- Nesmie to byť rozvedená osoba, alebo človek žijúci v konkubináte, či inom trvalom hriechu.
- Musí mať aspoň 16 rokov.
- Nesmie to byť ani otec, ani matka dieťaťa.
- Musí viesť život primeraný viere – chodiť do kostola, pristupovať k sviatostiam atď.
- Ak tieto podmienky spĺňa len jeden z krstných rodičov, ten druhý je vedený len ako **SVĚDOK KRSTU**!

4. Sviatosť zmierenia

I. Názvy:

Sviatosť zmierenia; Svätá spoveď; Sviatosť obrátenia; Sviatosť pokánia.

II. Ustanovenie:

Keď sa Ježiš na Veľkonočnú nedeľu zjavil učeníkom, dýchol na nich a povedal im:

Až po zmŕtvychvstaní, lebo predtým ešte nebola brána do Neba otvorená a teda nik nemohol ísť do Neba.

Prijmite Ducha Svätého, komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.

Duch Svätý dáva kňazom moc odpúšťať hriechy. Teda keď kňaz dáva rozhrešenie, v tom momente Ti Ježiš odpúšťa hriechy.

III. Účinky:

1. **Odpúšťajú sa nám hriechy.**
2. **Odpúšťa sa nám večný trest** (nejdem do Pekla).
3. **Vracia nám posväcujúcu milosť** (môžem konať záslužné skutky).
4. **Môžem ísť na sv. prijímanie** (ak idem na sv. prijímanie s ťažkým hriechom, dopustím sa svätokrádeže).
5. **Zmieri nás s Bohom a Cirkvou** (odprosíme Boha a znova sme priatelia).
6. **Skutok pokánia nám skracuje pobyt v očistci.**

IV. Vysluhovateľ:

Spovedať môžu **biskupi a kňazi**, ktorí majú povolenie od biskupa.

V. Prijímateľ:

Človek, ktorý je:

- a) pokrstený;
- b) má hriech, ktorý ľutuje a chce ho zmeniť;
- c) nežije v trvalom hriechu.

VI. MATÉRIA:

Vyznanie hriechov a ľútosť.

*Nemusíme sa báť povedať kňazovi svoje hriechy, on ich nesmie prezradiť – má **SPOVEDNÉ TAJOMSTVO**.*

VII. FORMA:

Rozhrešenie.

5. Priebeh sv. spovede

A) DOMA:

- 1) Pomodlím sa k Duchu Svätému, aby som si spomenul na všetky hriechy a dobre sa vyspovedal:
„Príď Duchu Svätý a pomôž mi, aby som svoje hriechy spoznal, vyznal, úprimne oľutoval a naozaj sa polepšil. Amen.“

- 2) **Spytujem si svedomie** = spomínam si, aké mám hriechy.
Môžem si pomôcť spovedným zrkadlom (otázkami v modlitebnej knižke; Desatorom – či poznámkami z náboženstva). Je vhodné si hriechy napísať na lístok, aby som nezabudol.
- 3) **Oľutujem svoje hriechy.** (Odprosím tých, ktorým som ublížil. Ak som spôsobil škodu napravím ju – napr. ak som niečo ukradol, vrátim to).
Ľútosť: = Bolesť duše nad spáchanými hriechmi.
Ľútosť poznáme:
I. **NEDOKONALÚ** – ľutujem zo strachu (urobím niečo zlé a chytia ma, bojím sa trestu a tak mi to je ľúto – napr. bojím sa, že pôjdem do Pekla a preto ľutujem).
II. **DOKONALÚ** – ľutujem z lásky (urobím niečo zlé a vidím, že som tým niekomu ublížil – napr. mame a je pre to smutná a mne to je ľúto, lebo ju mám rád. /Je mi ľúto, že som ublížil Pánu Bohu, lebo ho mám rád/).
- 4) Dám si **predsavzatie** (záväzok – viď 2. Božie prikázanie v téme Prikázania), že sa polepším. *Potom idem do kostola.*

B) V KOSTOLE:

- 5) Keď vojdem do spovednice, pozdravím sa a poviem:
„*S ľútosťou vyznávam svoje hriechy, na svätej spovedi som po prvýkrát.*“ – ak som na prvej sv. spovedi.
„*S ľútosťou vyznávam svoje hriechy, na minulej svätej spovedi som bol/a* (poviem kedy som bol/a aspoň približne na poslednej sv. spovedi /napr. pred týždňom, pred mesiacom, pred pol rokom.../).“ – ak som na ďalších spovediach.
- 6) Potom **poviem hriechy**, ktoré mám (môžem ich prečítať z lístočka).
Pri **ťažkých hriechoch** (vedome, dobrovoľne a vo vážnej veci – pozri časť Hriech v minulej téme) musím **povedať ich počet a okolnosti.**

- a) Ak som **zabudol povedať nejaký ťažký hriech**, **môžem ísť na sv. prijímanie.** No čím skôr potom mám ísť na spoveď a povedať:
„**Na minulej sv. spovedi som zabudol / zabudla povedať tento hriech:**“ (a poviem hriech, na ktorý som zabudol) + ak mám nejaké nové hriechy, poviem aj tie.
- b) Ak som **naschvál nepovedal nejaký ťažký hriech**, **nemôžem ísť na sv. prijímanie** (ak by som s hriechom prijal – dopustím sa svätokrádeže – ťažkého hriechu). Taká spoveď, je neplatná – svätokrádežná – preto ju musím celú zopakovať! Musím ísť potom čím skôr na sv. spoveď a povedať:
„**Na minulej sv. spovedi som naschvál zatajil ťažký hriech:**“ (poviem hriech, ktorý som zatajil) + **zopakujem aj všetky hriechy, čo som povedal na minulej spovedi** /keďže tam tá spoveď bola neplatná, nie sú odpustené/ + ak mám nejaké nové hriechy, poviem aj tie.

- 7) Kňaz môže poradiť, ako sa mám zlepšiť.
- 8) Kňaz mi udelí **skutok pokánia** (*modlitba, či dobrý skutok, ktorý mi kňaz dá za úlohu, aby som trochu napravil zlo, ktoré som spôsobil* – tieto **skrátujú pobyt v očiste**).
- 9) Poviem **modlitbu ľútosti**: „*Bože môj, celým srdcom Ťa milujem, a preto veľmi ľutujem, že som Ťa hriechmi urazil. Chcem sa naozaj polepšiť a hriechu sa chrániť. Otče, odpusť mi pre krv Kristovu.*“
- 10) Kňaz mi dá **rozhrešenie** – **ním sa mi odpúšťajú hriechy.** Pri slovách: „Ja Ťa rozhrešujem v Otca...“ sa **PREŽEHNÁM!!!**
- 11) Kňaz povie: „**Ďakujeme Pánovi, lebo je dobrý!**“
Ja odpoviem: „*Lebo Jeho milosrdenstvo trvá naveky!*“
Kňaz: „**Pán Ježiš ti odpustil hriechy. Chod' v pokoji.**“
Ja: „*Bohu vďaka!*“
- 12) Pozdravím sa. Odídem zo spovednice a idem sa modliť. **Podakujem v modlitbe za to, že mi Pán odpustil a pomodlím sa skutok pokánia.**

5. Sviatosť Oltárna

I. Názvy:

Eucharistia; Sviatosť Oltárna; Sviatosť Kristovho Tela a Krvi; Večera Pánova, Lámanie chleba.

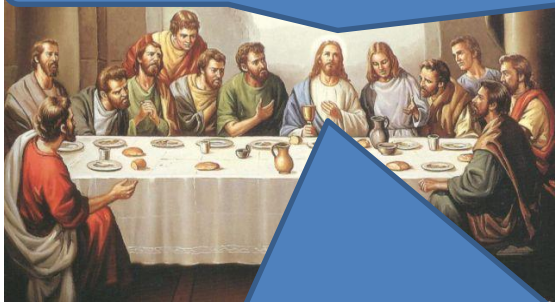
II. Čo je to Eucharistia:

Je to Ježišovo telo v podobe chleba a Jeho krv v podobe vína.

III. Ustanovenie:

Ježiš **na zelený štvrtok pri poslednej večeri** vzal chlieb, dával učeníkom a povedal:

Vezmite a jedzte z neho všetci. Toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás.

Po večeri vzal kalich s vínom a dával im hovoriac:

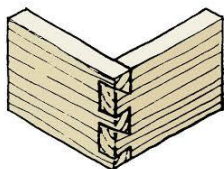
Vezmite a pite z neho všetci, toto je kalich mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás i za všetkých na odpustenie hriechov. Je to krv novej a večnej zmluvy. Toto robte na moju pamiatku.

Vtedy Pán Ježiš dal učeníkom moc premeniť chlieb a víno na Jeho telo a krv.

IV. Účinky:

1) Spája nás s

- a) Ježišom
- b) Cirkvou

2) Nasýti nás ako pokrm pre dušu.

Zároveň posilní našu dušu, rovnako, ako obyčajné jedlo posilňuje naše telo.

3) Chráni nás pred hriechom (človek v milosti menej hreší).

Keď prijímame Pána Ježiša, odpúšťajú sa nám **ĽAHKÉ** hriechy (ťažké sa odpúšťajú o sv. spovedi – s ťažkým hriechom nemôžem ísť na sv. prijímanie).

4) Posilňuje lásku.

Viac si všímame ľudí okolo nás a sme ochotnejší im pomôcť.

V. MATERIA:

Chlieb, ktorý je:

- ☞ čisto pšeničný (nie ražný, ani kukuričný)
- ☞ nedávno upečený (nie starý) a nepokazený.
- ☞ nekvasený.

Víno, ktoré je:

- ⇒ prirodzené (z plodov viniča)
- ⇒ nepokazené.
- ⇒ čistý výťažok bez prímiesí.

⇒ pri sv. omši zmiešané s minimálnou čiastkou vody. (*Víno = Božské + Voda = ľudské*).

VI. FORMA:

Slová premenenia, ktoré Pán Ježiš povedal pri poslednej večery.

VII. Vysluhovateľ:

Biskup a kňaz (platne vysvätení, nemajú trest).

Rozdávať sv. prijímanie môžu:

A) **Biskup, kňaz a diakon.**

B) **Akolyta a vysluhovateľ sv. prijímania** = tí, čo sú poverení od biskupa, aby podávali sv. prijímanie.

VIII. Prijímateľ:

Každý človek, ktorý:

- je **pokrstený**
- je schopný **poznať rozdiel** medzi obyčajným **chlebom a Eucharistiou**
- je v stave **posväcujúcej milosti** (priamo po krste, alebo po sv. spovedi)
- zachová **Eucharistický pôst** (1 hodina pred sv. prijímaním nesmiem jesť a piť – môžem iba vodu a lieky. Nemusia chorí a pokročilí vekom (nad 59 rokov)).

Poznámka: Na sv. prijímanie môžem ísť dva krát denne, pričom druhýkrát musím byť na celej sv. omši.

5. a. Bohostánok

Označený je červeným svetielkom – tak spoznám, kde v kostole sa Bohostánok nachádza.

Má byť na tichom a dôstojnom mieste.

Bohostánok je miesto, kde sa uchováva Eucharistia.

Prečo sa Eucharistia uschováva?

- ❖ Aby mohli Eucharistiu zaniest k chorým.
- ❖ Aby sme sa mohli modliť a uctievať Eucharistiu (= to sa volá **ADORÁCIA**).

Ako sa správame, keď prechádzame okolo **BOHOSTÁNKU**?

- ✓ Keď idem okolo Bohostánku musím pokľaknúť na **PRAVÉ KOLENO** – aby som si uctil Ježiša, ako svojho kráľa.
- ✓ Keď je Sviatosť vyložená na adoráciu, klaknem na **OBE KOLENÁ**.